

Aleg. 26

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie odpisania gminie miasta Gródka zaległej prestacyi na płace nauczycieli w kwocie 4.414 zł. 1 ct.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 25. listopada 1889 powziął W. Sejm następującą uchwałę: „Zasiłek z funduszu szkolnego krajowego w kwocie 4.414 zł. 1 ct. udzielony gminie m. Gródka w czasie od 1. czerwca 1875 do końca grudnia 1885, na częściowe pokrycie niedoboru na płace nauczycieli szkół ludowych w Gródku i przepisany gminie tego miasta do zwrotu, — zostaje odpisany pod warunkiem, że gmina m. Gródka wszystkie wydatki na swoje szkoły ludowe z własnych funduszków bez subwencji z funduszu szkolnego krajowego w całości będzie ponosić“.

Warunek ten odpowiadał uchwale Reprezentacji gminy m. Gródka z 25. stycznia 1886 którą zobowiązała się uiszczać i nadal dotychczasową dotację na płace nauczycieli w kwocie 7.032 zł. 20 ct., w której to kwocie mieściła się cała na płace nauczycieli wówczas potrzebna suma 6.400 zł. rocznie.

Gmina jednak, gdy jej powyższą uchwałę Wys. Sejmu zakomunikowano oświadczyła w podaniu z 22. października 1891 l. 2522 do Rady szkolnej krajowej wnioskiem, że w obec spodziewanej reorganizacji szkół ludowych w Gródku warunku tego przyjąć nie może ponieważ „granica wydatków na płace nauczycielskie nie została ściśle oznaczoną“. Wskutek tego sprawa odpisania gminie zaległej prostacyi 4.414 zł. 1 ct. pozostała w zawieszeniu.

Zaległość ta jak to w sprawozdaniu Wydziału krajowego z 5. marca 1889 l. 6320 szczegółowo wykazano pochodzi z niedopłaconych przez gminę m. Gródka prestacyj na utrzymanie nauczycieli b. szkoły wydziałowej męskiej w Gródku, która z powodu nieużyteczności i stwierdzonego braku frekwencji zwinięta została z końcem roku 1887/88 — a odpisanie gminie tej zaległości było jak to w owym sprawozdaniu zaznaczono wymogiem prostej słuszności. Ten decydujący wzgląd słuszności nie stracił na sile pomimo, że gmina nie przyjęła warunku od którego W. Sejm idąc za ówczesnym wnioskiem Wydziału krajowego odpisanie zaległości zawisłem uczynił, zwłaszcza że i bez tego warunku ani ówczesny wniosek Wydziału krajowego ani uchwała W. Sejmu nie mogłyby były wypaść inaczej a warunek że gmina wszystkie wydatki na swoje szkoły ludowe ponosić ma z własnych funduszków był właściwie tylko stwierdzeniem ówczesnego faktycznego stanu rzeczy.

Ale do tych względów przemawiających za bezwarunkowem odpisaniem owej dawnej zaległości przybył obecnie inny bardzo ważny i aktualny. Chodzi mianowicie oto aby stosunki prestacyjne szkół ludowych w Gródku ostatecznie uporządkowane być mogły czemu właśnie owa w zawieszeniu będąca sprawa odpisania zaległości 4.414 zł. 1 ct. stoi na przeszkodzie.

Rzecz tę poruszyła c. k. Rada szkolna krajowa w odezwie do Wydziału krajowego z dnia 4. Lipca 1896 l. 11.400 i to jest powodem dla którego Wydział krajowy niniejszą sprawę przedstawia do ponownej decyzji W. Sejmu.

Równocześnie ze zwinieniem szkoły wydziałowej męskiej zorganizowała Rada szkolna krajowa w Gródku, oprócz istniejącej tam 4-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej, 4-klasową szkołę pospolitą męską i dwie szkoły jednoklasowe na przedmieściach. Na pokrycie wydatków na płace nauczycieli wszystkich tych szkół nałożyła c. k. Rada szkolna krajowa orzeczeniem organizacyjnym z 17. sierpnia 1888 l. 9599 na gminę m. Gródka na podstawie uchwały Rady gminnej z 25. stycznia 1886 obowiązek uiszczenia kwoty 6.400 zł. rocznie. Przeciw temu orzeczeniu wniosła gmina rekurs ministeryalny w którym między innymi zarzutami podniosła i ten że nałożono wprawdzie na gminę na podstawie powołanej wyżej uchwały Rady gminnej prestacę 6.400 zł. ale nie dotrzymano warunków zastrzeżonych w tej uchwale między którymi znajdowało się także odpisanie gminie dawnych zaległości w kwocie 4.414 zł. 1 ct.

Jak wiadomo w następnym roku 1889 wydał W. Sejm uchwałę pozwalającą warunkowo odpisania tej zaległości ale gmina nie przyjęła warunku, więc odpisanie nie nastąpiło a załatwienie wniesionego przez gminę rekursu ministeryalnego pozostało w zawieszeniu.

Pomimo tego rekursu, który nawiasem mówiąc był zupełnie uzasadniony, gmina płaciła całą nałożoną na nią prestacę 6400 zł. z tą tylko różnicą że część tej prestasy odpowiadającą płacy nauczycieli dwóch nieaktywowanych dotychczas szkół jednoklasowych składała na książeczkę Kasy Oszczędności z przeznaczeniem na fundusz budowy tych szkół.

Tak stały rzeczy do końca r. 1894, kiedy skutkiem wydania nowej ustawy szkolnej z 24 kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. kr. wypadło wydać nowe orzeczenie organizacyjne dla szkół gródeckich.

Orzeczeniem z dnia 4. lutego 1895 l. 30.251 zobowiązała tedy c. k. Rada szkolna krajowa gminę m. Gródka do płacenia począwszy od 1. stycznia 1895 a) kwoty 6.400 zł. na mocy dawnego dobrowolnego zobowiązania przyjętego wspomianą już wyżej uchwałą Rady gminnej z 25. stycznia 1886; b) kwoty 2.600 zł. z dochodów zakładowego majątku gminnego. Ale gmina m. Gródka wniosła przeciw temu orzeczeniu oczywiście znowu rekurs ministeryalny, podnosząc słusznie, że nie może być prawnie zobowiązana do uiszczenia kwoty 6.400 zł rocznie z mocy poprzedniego orzeczenia Rady szkolnej krajowej z dnia 17. sierpnia 1888 l. 9.599, opartego na uchwale Rady gminnej z r. 1886 ponieważ orzeczenie to wskutek wniesionego a niezadowolonego jeszcze rekursu dotychczas nie stało się prawomocnem i ponieważ do uiszczenia powyższej kwoty zobowiązała się w roku 1886 tylko pod pewnymi warunkami które nie zostały dotrzymane.

Do wniesienia tego drugiego rekursu zarządziła Rada szkolna krajowa pertaktację ustną z reprezentantami gminy Gródeckiej, która odbyła się w Gródku dnia 5. Maja 1895. Reprezentanci gminy złożyli wtedy protokolarne oświadczenie, że gmina cofnie swe rekursy ministeryalne, jeżeli zaległość prestacyjna z lat 1875—1885 w kwocie 4 414 zł. 1ct. zostanie jej bezwarunkowo odpisana i jeżeli sprawa prestacyi na płace nauczycieli, aż po koniec roku 1894, uznana zostanie za umorzoną dotychczasowemi wpłatami gminy.

Gdy i to drugie żądanie gminy jest uzasadnione bo gmina uiszczała w tym czasie faktycznie całą na nią nałożoną prestacę, Rada szkolna krajowa w wspomnianej już odezwie swojej z 4. lipca 1896 L. 11.400 oświadczyła się za przyjęciem obu tych warunków, a Wydział krajowy, zbadawszy dokładnie rzecz całą, oświadczył w odezwie z 22. lipca 1896 l. 44020, że podziela zdanie c. k. Rady szkolnej krajowej, że jednak co do odpisania bezwarunkowego zaległości 4414 zł. 1 ct. może tylko oświadczyć gotowość przedstawienia W. Sejmowi wniosku o odpowiednią zmianę uchwały sejmowej powziętej już w tej sprawie 25. listopada 1889 roku.

Na podstawie tego oświadczenia c. k. Rada szkolna krajowa reskryptem z 29. października 1896 l. 17121 uporządkowała już stosunki prestacyjne gminy m. Gródka pro

praeterito i zgodnie z opinią objawioną przez Wydział krajowy wydała nowe orzeczenie w sprawie reorganizacji szkół ludowych w Gródku z 29. października 1866 l. 26448 oparte na ustawie krajowej z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49, Dz. u. kr.

Wobec przedstawionego w niniejszem sprawozdaniu stanu rzeczy

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zmienia swą uchwałę z dnia 25. listopada 1889 roku o tyle, że uwalnia gminę miasta Gródka bezwarunkowo od zwrotu na rzecz funduszu szkolnego krajowego zasiłku w kwocie 4414 zł. 1 ct. udzielonego tej gminie w czasie od 1. czerwca 1875 do końca grudnia 1885 na częściowe pokrycie niedoboru na płace nauczycieli szkół ludowych w Gródku.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 13. listopada 1896.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

